

**Protestantse
Kerk**

Liturgie voor de viering van zondag 21 oktober 2018

Plaats: Ontmoetingskerk

Aanvangstijd: 10.00 uur

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Nevendiensten:

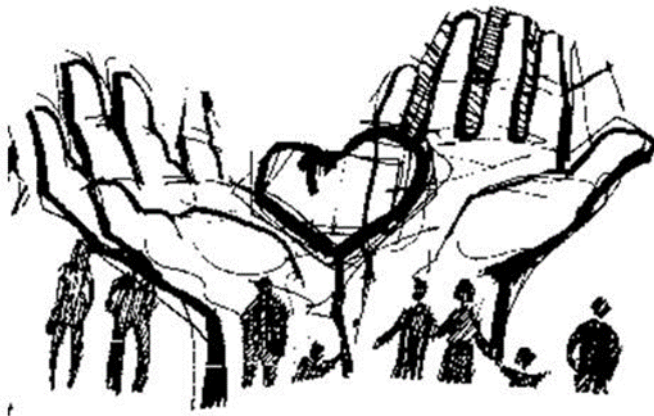
Kindernevendienst: groep 1-5

Kindernevendienst+plus: groep 6-8

Organist: Eugène Broekman

Thema: Een koning wordt een dienaar

Protestantse gemeente te IJsselstein

De paaskaars brandt

Muziek vooraf: Orgelspel

We worden stil

De dienstdoende ambtsdragers komen binnen

De voorganger heet allen welkom: *Dienen betekent niet dat je uitgeschakeld wordt, maar dat je juist ingeschakeld wordt.*

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed en kort orgelspel

We gaan staan

Groet:

V.: Genade en vrede voor u

A.: *van God de Vader,
van Jezus Christus de Heer,
van de Heilige Geest.*

Bemoediging:

V: Onze hulp is in de naam van de Heer,

A: *die het begin en het einde van ons leven is.*

V: U laat ons zien dat niet wat groot is, sterk zal zijn,
maar U maakt sterk wat broos en kwetsbaar is
en dienstbaar aan U, aan de wereld om ons heen en aan onszelf.

A.: *Heer, wij zoeken vanmorgen niet onszelf, maar U.*

Vind ons terug en omring ons met uw liefde.

U ziet ons aan, zoals we zijn.

Help ons in ieder mens een kind van U te zien.

Zegen ons met liefde

en doe uw aanwezigheid over ons opgaan.

Amen.

We zingen: Intochtslied (staande): Psalm 119:14

Gebed:

Here God,

U roept mensen in uw dienst

beweegt mensen tot mededogen,

vraagt ons om het spoor

te volgen van Jezus uw kind –

een weg van ontferming en vrede,

een reis van genesis naar openbaring,

een tocht van chaos naar mensenland,

minste met de minsten,

broeder en zuster van hen

die lijden en verschopt worden.

Want uw wereld kraakt in haar voegen,

bossen sterven, oorlogen woeden,

de aarde bloedt, de mensen huilen.

Stuur ons op weg

om recht te doen en lief te hebben,

zodat ééns onze wereld en wij

allen samen zullen staan in

het volle licht van uw gerechtigheid.

(Mensen in uw dienst, Jurjen Beumer)

We gaan weer zitten

We zingen: Lied 106:2, 3 en 4 (*Liedboek voor de kerken*)

Smeekebed, besloten met het zingen van: *Heer, ontferm U!*

Leer ons dienen wie zich de minste voelen.
 Leer ons delen met wie niets hebben.
 Leer ons viere het heil van alle mensen.
 Leer ons geven van overvloed.
 Leer ons ontvangen wie wordt buitengesloten.
 Leer ons zijn een naaste op weg naar de Ander.

Opdat gevoed worden zij die hongeren.
 Ogericht zij die gebukt gaan.
 Bevrijd zij die geketend zijn.

Want zalig de zachtmoedigen,
 de vreedstichters en de barmhartigen
 de hoeren en de tollenaars
 de wees, de weduwe, de vreemdeling
 die allen naar Uw beeld geschapen
 Uw koninkrijk verwachten.
 Zo bidden en zingen we samen:
 ...

(Hans Arwert)

We zingen (loflied): Lied 146c:6 en 7

DIENST VAN HET WOORD

Gebed om de opening van het Woord:

Getrouwe God,
 u die rechtvaardig bent
 en zwakke mensen te hulp komt,
 open ons voor uw Woord
 en richt onze ogen op Hem
 die uw dienaar werd
 en in alles
 uw wil heeft volbracht.
 Laat zijn Geest op ons neerdalen,
 opdat wij Hem kunnen volgen in zijn dienst.

Dat vragen we u,
 door Christus Jezus, onze Heer,
 die ons uw weg in waarheid leert, dit uur,
 en alle dagen van ons leven.

Gesprek met de kinderen

Wanneer ben je rijk?

Wat vind je van rijkdom?

- Steeds meer
- Angst dat je het kwijt raakt
- Denkt niet aan andere mensen die arm zijn, eerlijke verdeling

Wat zou Jezus er van vinden? Hoe gaat het als een rijke man bij hem komt?

>> kindernevendienst

We zingen met de kinderen: Lied 28 (uit *Alles wordt nieuw II*)

Het licht wordt door de kinderen meegenomen

Eerste Schriftlezing: Marcus 10:32-45

32Ze waren onderweg naar Jeruzalem en Jezus liep voor hen uit; de leerlingen waren ongerust en ook de mensen die hen volgden waren bang. Hij nam de twaalf weer apart en vertelde hun wat hem zou overkomen: 33‘We zijn nu op weg naar Jeruzalem, waar de Mensenzoon zal worden uitgeleverd aan de hogepriesters en de schriftgeleerden, die hem ter dood zullen veroordelen en hem zullen uitleveren aan de heidenen. 34Ze zullen de spot met hem drijven en hem bespuwen en hem geselen en doden, maar na drie dagen zal hij opstaan.’

35Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, kwamen bij hem en zeiden: ‘Meester, we willen dat u voor ons doet wat we u vragen.’ 36Hij vroeg hun: ‘Wat willen jullie dan dat ik voor je doe?’ 37Ze zeiden: ‘Wanneer u heerst in uw glorie, laat een van ons dan rechts van u zitten en de ander links.’ 38Maar Jezus zei tegen hen: ‘Jullie weten niet wat je vraagt. Kunnen jullie de beker drinken die ik moet drinken of de doop ondergaan die ik moet ondergaan?’ 39‘Ja, dat kunnen wij,’ antwoordden ze. Toen zei Jezus tegen hen: ‘Jullie zullen de beker drinken die ik zal drinken en de doop ondergaan die ik zal ondergaan, 40maar wie er rechts of links van mij zal zitten, kan ik niet bepalen, die plaatsen behoren toe aan hen voor wie ze zijn bestemd.’

41Toen de andere leerlingen hiervan hoorden, werden ze woedend op Jakobus en Johannes. 42Jezus riep hen bij zich en zei tegen hen: ‘Jullie weten dat de volken onderdrukt worden door hun eigen heersers en dat hun leiders hun macht misbruiken. 43Zo mag het bij jullie niet gaan. Wie van jullie de belangrijkste wil zijn, zal de anderen moeten dienen, 44en wie van jullie de eerste wil zijn, zal ieders dienaar moeten zijn, 45want ook de Mensenzoon is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen.’

We zingen: Lied 569:1, 2 en 3

Tweede Schriftlezing: Filippenzen 2:1-11

21Nu u door Christus zozeer bemoedigd wordt en liefdevol getroost, nu er onder u zo’n grote verbondenheid met de Geest is, zo veel ontferming en medelijden, 2maak mij dan volmaakt gelukkig door eensgezind te zijn, één in liefde, één in streven, één van geest. 3Handel niet uit geldingsdrang of eigenwaan, maar acht in alle bescheidenheid de ander belangrijker dan uzelf. 4Heb niet alleen uw eigen belangen voor ogen, maar ook die van de ander. 5Laat onder u de

gezindheid heersen die Christus Jezus had. 6Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, 7maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens. En als mens verschenen, 8heeft hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis. 9Daarom heeft God hem hoog verheven en hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat, 10opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, 11en elke tong zal belijden: ‘Jezus Christus is Heer,’ tot eer van God, de Vader.

We zingen: Lied 74 (uit *Zij zingen zich een weg* van Hans Bouma; op de melodie van Psalm 113)

Verkondiging:

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Marcus vertelt, dat ‘ze’ onderweg zijn naar Jeruzalem. ‘Ze’- dat zijn de leerlingen, En Jezus liep hen vooruit. Er is onrust en angst. De reis, de weg gaat naar Jeruzalem. En die stad is een centrale stad, tot op de dag van vandaag. Geografisch, politiek én religieus. Steeds weer kom je bij Marcus teksten tegen die iets hebben met de weg, met onderweg zijn. Met Jezus volgen op de weg. Wie daar aan begint, ontdekt dat het ook om je weg door het geloof gaat. Nog breder en dieper: het gaat om je weg door het leven.

De leerlingen lijken op zich redelijk makkelijk met Jezus mee te gaan. Onderweg te zijn met hem. Maar er gebeurt intussen wel van alles. En het kost de leerlingen steeds heel veel moeite om die weg van Jezus te begrijpen. De leerroute, de weg door het leven is bochtig, niet altijd overzichtelijk. En de weg van Jezus is dan toch niet de makkelijkste weg. Het blijkt steeds weer, dat de leerlingen er maar weinig van snappen. Dat ze keer op keer door Jezus uitleg moeten krijgen.

Jezus neemt de twaalf leerlingen weer apart. Voor de derde keer al. Opnieuw legt hij uit hoe het zal gaan. Jezus spreekt er over alsof het over een ander gaat. Marcus gebruikt een speciale titel voor Jezus. Hij noemt hem: de Mensenzoon’, naar een aanduiding uit Daniël. Het gaat om een hemelse figuur die komt rechtspreken over goed en kwaad.

Die Mensenzoon overkomt veel: hij wordt uitgeleverd, ter dood veroordeeld, uitgeleverd aan heidenen. Er wordt de spot met hem gedreven. Hij wordt bespuwt en geselsd. Hij moet lijden en wordt ter dood gebracht. Dat is geen prettig vooruitzicht. En als mens sluit je je daarvoor liever af. Zo gaat het de leerlingen, zo gaat het ons even goed. Je wilt er niet aan, dat lijden nodig is en dood gaan.

Jezus legt het daarom voor de derde keer uit. Uitgebreider en preciezer dan de beide eerste keren.

Het is als in een Griekse tragedie. Je weet nauwkeurig wat gaat komen. De held gaat zijn ondergang tegemoet. En geen mens die het kwaad kan keren. Maar dan gaat het anders bij het verhaal van Jezus. Dan wijkt het af van een tragedie. God kan het kwade ten goede wenden. Ten derde dage staat de held weer uit de doden op. Jezus, de Mensenzoon, wordt in het leven terug geroepen.

De bijles is duidelijk. De door de meester even apart genomen leerlingen krijgen te horen: de weg naar het leven gaat door de diepte van de dood.

Een stukje eerder in zijn verhaal heeft Marcus vertelt hoe Petrus reageerde. Daar doet Petrus het omgekeerde van wat Jezus nu doet. Toen nam Petrus Jezus apart. Petrus kon totaal niet uit de voeten met dat lijden en die dood. Hij wijst Jezus fel terecht. Hij kan zich niet voorstellen

dat Jezus die lijdensweg moet gaan. Net als ieder ander mens, sluit hij zich af voor die mogelijkheid. Je wilt dat niet; je durft dat niet; je moet dat niet. Je negeert het, praat er over heen. Loopt er voor weg. Vluchten en ontkennen. Toen al werd Petrus streng terecht gewezen door Jezus

Hier gebeurt het omgekeerde. Nu neemt Jezus de leerlingen apart. En legt hen uit wat er wordt bedoeld.

De twee andere leerlingen, de broers Jakobus en Johannes haken juist aan bij de andere helft van de les van Jezus. Zij gaan in op de heerlijkheid. Zij willen het hebben over de glorieuze opstanding.

Daar zit een geweldig contrast. Jezus die net vertelt heeft over lijden en dood in al zijn uitgebreidheid en bitterheid. En dan die twee leerlingen die het gaan hebben over het zoete leven van later. Hoe kom je er op! Hoe kun je er aan denken!

Hoe wrang om lijden en dood al voorbij te denken! Hoe pijnlijk dat ze niet begrijpen dat bij God andere wetten gelden. Dat de weg naar het Koninkrijk op een andere manier wordt ingevuld.

Heel sneekey nemen ze Jezus apart. Gaan even bij hem lopen. En dan komt de aap uit de mouw:

... [leer]meester, wij willen
dat u voor ons doet
wat we u vragen!

...

Met omhaal van woorden, om het maar netjes genoeg te vragen, komen ze met hun wens. Ze vragen om een vriendendienst. Daarmee doorbreken ze al direct de gemeenschappelijkheid van de groep van twaalf. Niet meer gezamenlijk vertrouwen, maar geheime afspraken.

Achterkamertjespolitiek.

De twee broers laten zich leiden door het verlangen naar macht. Ze willen plaats 1 en 2, of anders toch zeker 2 en 3. Ze willen om zo te zeggen de ministerszetels alvast verdelen. En ze azen op de stoelen van de vicepremiers. Zitten aan weerszijden van een troon of rechterstoel is een beeld verbonden met machtsuitoefening. In de politiek bijvoorbeeld is het een gedrang van jewelste om ereplaatsen te bezetten om macht uit te kunnen oefenen en vaak ook te misbruiken.

De Jakobus en Johannes van het Marcusverhaal hebben de glans en de glorie op de berg meegemaakt. Marcus 9 vertelt ervan. Ze hadden al kunnen bedenken, dat daar twee anderen aan de zijde van Zoon waren: Mozes en Elia. Dus geen Jakobus en Johannes. En ze hebben niet in de gaten, nóg niet – na alle eerdere uitleg al -, ze hebben nóg niet in de gaten, dat de weg naar de heerlijkheid eerst van de berg af naar beneden gaat. De weg naar het in de hoge zijn, gaat door de diepte.

En het wordt voor hen een harde leerschool, een lange leerweg. Waarbij ze ondoordacht, overmoedig en ongewoon ferm zeggen: “Ja, dat kunnen wij.”

De vroege lezers van Marcus weten intussen dat Jakobus, steunpilaar van de gemeente in Jeruzalem, daar een soortgelijk lot getroffen heeft als Jezus. Na een oneerlijk proces is hij er in 41 na Chr. onthoofd. Hij heeft inderdaad Jezus' beker gedronken en zijn doop ondergaan. En Johannes sterft tegen het einde van de eerste eeuw in ballingschap op het eiland Patmos. Hoe schril is het contrast met later in het verhaal zelf. Dan vinden ze twee misdadigers links en rechts van Jezus aan het kruis. En dan hebben Jakobus en Johannes Jezus al in de steek gelaten en zijn gevlucht.

De andere leerlingen zijn woedend als ze horen over de vragen van de twee. Zijn ze jaloers? Hadden zij de vraag ook willen stellen? Of snappen zij juist wél wat Jezus bedoelde? En zijn ze geïrriteerd omdat Jakobus en Johannes zo traag van begrip zijn? We weten het niet.

Als we eerlijk zijn, dan staan Jakobus en Johannes met hun wensen toch wel héél dicht bij ons. We willen net zo graag de beste plekken zoeken en reserveren. De eerste plaats vasthouden voor onszelf. Je ziet het aan de groten der aarde. Machthebbers, leiders, koningen, presidenten, generaals, CEO's, directeuren, en noem maar op. Maar ook in kelner verband, dichterbij merk je het. Bij de sportclub, de vereniging. Tot in de kerk toe. De beste plek geeft je een goed gevoel, een bevestiging van jezelf. Macht, bezit, geld en goed – het geeft je aanzien, positie, je hebt het zelf goed. En jaloezie op een ander die een beter plek heeft, drijft je er toe je zelf te versterken. En wat wil je niet doen om te voorkomen, dat je in je angst jezelf verliest, kwijtraakt, niet meer wordt gezien.

De weg van Jezus is een andere. Het is een weg zonder achterkamertjespolitiek. Het is niet de weg van bediend worden, maar van dienen. Niet de weg van je laten bedienen, maar van dienstbaarheid. Het is leven in liefde. De eerste willen zijn? Dat is dienen! De Mensenzoon wil zelf helemaal niet aan tafel zitten en zich laten bedienen. Jezus wil precies het omgekeerd: Hij wil dienen, anderen bedienen. Ware grootheid schuilt in de bereidheid tot dienen.

Het gaat niet om streven naar macht en aanzien. Het gaat niet om krampachtig streven naar ereplaatsen. Of om rijkdom en bezit. Recht van de sterkste is het grootste onrecht voor velen. Wie hoog wil komen, moet door de diepte. Wie een berg wil bereiken, moet terug naar het dal waar de kleine mensen langs de weg liggen te creperen. Wie de top wil zijn, moet heel diep afdalen om te ontdekken wat er op het grondvlak leeft. Als je voorop wilt lopen, moet je weten wat er achteraan gebeurt. De grootste wordt je door reusachtig klein te worden. De eerste moet ook laatste durven te zijn.

Het gaat om dienst, om werkelijke servicegerichtheid. Dat geldt de directeur, de CEO, de manager. Maar ook de docent en de dominee, de priester en de professor. Of de voorzitter van de buurtvereniging en de sportclub. Wil je winnen, dan moet je durven verliezen. Wil je opstaan - durf te lijden en te sterven. Wil je thuiskomen - durf op pad te gaan.

De vraag van Jakobus en Johannes is funest voor een gemeenschap. Er komen tegenstellingen van. Ja, zelfs verwijdering en scheuren. Wie metgezellen, vrienden, klasgenoten en collegae op de tweede plek zet, krijgt te maken met woede bij de anderen. Wie een ander naar achteren duwt ten gunste van zichzelf, die maakt relaties kapot. Dat is in een bedrijf zo, maar ook in een gezin, een klas of een kerkelijke gemeente. Het is een lastige taak om eens goed in de spiegel te kijken hoe je bezig bent naar anderen toe. Toch streven naar de beste plek? Bediend worden of dienen?

Jezus bestempelt dat streven naar de belangrijkste te willen zijn als een slaafs bestaan. De eerste willen zijn, vooraan willen staan, rijkdom vergaren – het maakt je tot een slaaf. Je zit er aan vast. Gevangen in jezelf. Geboeid bestaan.

Maar Jezus is gekomen om te dienen. Om met zijn leven van liefde leven te geven. Als losgeld. Als geld waarmee je een slaaf vrijkoopt.

Daar wil Jezus ons onderweg gaandeweg in leren: de weg is een weg die leven geeft; bevrijding; ontspanning.

Er was onenigheid tussen de leerlingen van Jezus. Maar er was ook in de gemeente van Filippi onenigheid tussen gemeenteleden. Onduidelijk is waarover het ging. Maar er was gedoe. Ik vat de uitweg die Paulus aanreikt als volgt samen. Passend in de lijn van het gesprek van Jezus met de leerlingen.

“3Handel niet uit geldingsdrang of eigenwaan, maar acht in alle bescheidenheid de ander belangrijker dan uzelf. 4Heb niet alleen uw eigen belangen voor ogen, maar ook die van de ander. 5Laat onder u de gezindheid heersen die Christus Jezus had.”

Amen.

Meditatief moment: orgelspel

We zingen: Lied 990

DIENST VAN HET ANTWOORD

Update Tussenspel

Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader

Wees hun nabij
 God, wij bevelen U onze mensenwereld aan,
 met haar licht en schaduwzijden (-kanten),
 met haar hoop en angsten,
 met haar mensen
 die uw nabijheid nodig hebben:
 Heer, wees hun nabij.

Mensen die alleen zijn
 ontheemd in zichzelf
 onbevestigd, onbeaamd (onzeker).
 Heer, wees hun nabij.

Mensen die in het nauw gedreven
 angst ervaren,
 geen uitweg zien.
 Heer, wees hun nabij.

Mensen die geen verzoening vinden,
 van geen vrede weten
 met anderen en met zichzelf.
 Heer, wees hun nabij.

Mensen die zich veracht voelen
 ongeliefd en achteruit gezet
 in een vreugdeloos bestaan.
 Heer, wees hun nabij.

Mensen die zich overvraagd weten,
 geen verantwoording meer nemen
 voor zichzelf en de naaste.
 Heer, wees hun nabij.

Mensen die de toekomst opgeven,
 het hier en nu beleven
 als een dorre woestijn.
 Heer, wees hun nabij.

Mensen zoals wij die,
 gelovig, ongelovig en
 godsdienstig zo God –ondienstig kunnen zijn.
 Heer, wees ook ons nabij

Een help ons dienstbaar te zijn
 aan u, aan anderen aan onszelf.
 (Keer U om naar ons toe,
 keer ons toe naar elkaar.)

Wees hun nabij, Alfred C. Bronswijk, *Rakelings nabij*, p. 113

Stil gebed
 Onze Vader

Delen van de bloemengroeten

Intussen komen de kinderen van de nevendienst terug

Inzameling van de gaven

Eerste collecte (zwarte zak): Israëlzondag

XX

*Tweede Collecte (groene zak): is bestemd voor het werk van de kerk
 Wie dat wil kan de kinderen uit de crèche ophalen.*

AAN HET EINDE

We zingen (staande) slotlied: Lied 713:1 en 2

Uitzending

Zegen:

De Heer loopt voor ons uit, - dat wij zijn voetsporen zullen navolgen.

Hij gaat naast ons - om met ons zijn kameraadschap te delen.

Hij staat achter ons - om ons rugdekking en steun te geven.

Hij is onder ons - om ons bij vallen op te vangen.

Hij woont in ons - om ons zijn hoop en toekomst te geven als richting voor elke dag.

Hij is om ons - als een muur van liefde tegen zorg en angst.

De Heer is boven ons - om ons te beschijnen met zijn zon en te verlichten met zijn zegen.

We zingen: Lied 431C

Orgelspel

Inzameling van de gaven bij de uitgang voor het onderhoud van het kerkgebouw